

Stockholm 2021-06-30

Vår referens: Ann Sjöborg

ann.sjoborg@hjarnkraft.se

Mottagare: u.remissvar@regeringskansliet.se

Diariernr: 2021/01369

Remissvar; SOU 2021:11 Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd- och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft är en intresseorganisation som arbetar för personer med förvärvad hjärnskada och deras närstående, främst genom att verka för effektiv rehabilitering samt öka kunskapen om förvärvade hjärnskador och dess konsekvenser. Vår uppgift är att arbeta för ökad delaktighet och inflytande på alla områden, utifrån devisen *”Ett liv som räddas ska också levas”*. Hjärnkraft är medlem i Funktionsrätt Sverige.

Förvärvad hjärnskada

En förvärvad hjärnskada kan medföra kognitiva, exekutiva, psykosociala och fysiska funktionsnedsättningar som påverkar minne, initiativförmåga, tal, koncentrationsförmåga, inlärningsförmåga, att hantera ny information, planera och fungera i situationer som kräver bearbetning. Gemensamt är den påfrestande hjärntrötthet/fatigue som blir en konsekvens vid de flesta hjärnskador. Funktionsnedsättningarna är ofta dolda och svåra för omgivningen att förstå och hantera.

Rehabilitering och att återfå förmågor kan ta många år, ibland hela livet och gör att behovet av långvarigt, kvalificerat stöd i skolan är nödvändigt och viktigt för att eleven ska nå kunskapskraven.

Hjärnskadeförbundet välkomnar i stort de förslag som utredningen lägger fram med nedanstående kommentarer.

6.3.3 Kompetensutveckling och stöd från skolmyndigheterna

”SPSM har en rådgivningstjänst och har sedan 2019 etablerat samverkanskontor som en del i arbetet med att stärka det samlade specialpedagogiska stödet. Frågan om ytterligare stöd direkt till huvudmännen från skolmyndigheterna berör ansvarsförhållandena mellan staten och skolhuvudmännen. Utredningen ser behov av kompetens inom stöd- och elevhälsoområdet och vi ser också fördelar med att skolmyndigheterna erbjuder ett nära stöd. Samtidigt finns det risker med ett stöd från skolmyndigheterna som ges direkt till verksamheten. Ett sådant stöd kan göra att

skolhuvudmännens ansvar för verksamheten minskar. Det finns också en risk att skolmyndigheternas stöd har en annan inriktning än den som den ansvariga huvudmannen driver. Utredningen menar därför att frågan om skolmyndigheternas direkta rådgivning och stöd bör ses i ett större sammanhang”

Vi anser att Spsm´s stöd till skolor bör stärkas då det ofta är svårt för huvudman, rektor och elevhälsa att besitta fördjupad kunskap inom alla behovsområden. SPSM kan/bör utgöra ett bollplank till skolornas elevhälsoteam. Att skolhuvudmännens ansvar skulle minska ser vi som en liten risk i förhållande till det extra behovsstöd som skolorna efterfrågar.

6.4.1 Krav på specialpedagog eller speciallärare inom elevhälsan

”Utredningens förslag: För elevhälsans specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare.

Skollagen bör därför ändras så att det framgår att det för specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare.”

Hjärnkraft stöder förslaget. Vi anser att specialpedagoger och speciallärare, som är den yrkesgrupp som arbetar nära elever och lärare, ska ha ett större inflytande än idag och ser därför att de är en mycket viktig och självklar del av elevhälsan.

6.4.2 Förbättrade möjligheter till vidareutbildning till specialpedagog och speciallärare

”Utredningens förslag: Statsbidraget för fortbildning när det gäller specialpedagogiska insatser och för speciallärarutbildning inom Lärarlyftet ska förstärkas med 60 miljoner kronor 2022, 75 miljoner kronor 2023–2024 och 50 miljoner kronor från och med 2025. Statens institutionsstyrelse ska omfattas av möjligheten till statsbidrag för denna fortbildning.”

Hjärnkraft stöder förslaget. Specialpedagoger och speciallärare bör få fortlöpande tillgång till ny forskning och aktuella rön inom specialpedagogik och hälsovård. Ett forskningsområde som är mycket aktuellt nu är, långtidscovid och hjärntrötthet.

Vi efterlyser även en övergripande arbetsbeskrivning och utbildningsmöjligheter för elevassistenter.

6.5.2 Bättre stöd för förebyggande och hälsofrämjande arbete Utredningens bedömning:

”Skolverket bör se över relevanta befintliga kompetensutvecklingsinsatser och stödmaterial för att i dessa utveckla hur det förebyggande och hälsofrämjande arbetet kan stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.”

Hjärnkraft stöder förslaget och ser det som en viktig fråga att det finns en god förebyggande och hälsofrämjande skolmiljö både vad beträffar psykosocial och fysisk miljö.

6.6.2 Stöd för utredning om särskilt stöd

”Ett stöd på nationell nivå torde både kunna innebära stordriftsfördelar och höja kvaliteten på de underlag som utredningen ger och därmed på de insatser som genomförs. Utredningen föreslår därför att Skolverket, i samverkan med SPSM, ska ta fram ett konkret stöd för den utredning som behöver genomföras för att ta ställning till en elevs behov av särskilt stöd.”

Hjärnkraft stöder förslaget att på nationell nivå ta fram ett konkret utredningsunderlag till elevers behov av särskilt stöd. Ett samordnat nationellt utredningsunderlag bör ge större möjligheter till en likvärdig skola för alla oavsett var i landet man bor.

Hjärnkraft efterlyser också ett nationellt kompetenscenter för spridning av erfarenhets och evidensbaserad kunskap rörande elever med förvärvad hjärnskada. Se Modellprojektet: Stöd i skola och fritid. www.hjarnkraft.se

Fil att ladda ner:

<http://www.levamedtraumatiskhjärnskada.se/wp-content/uploads/2015/09/4-SKOLAFRITID-webb1.pdf>

7.7.3 En numerär reglering av en acceptabel lägstanivå för tillgång till elevhälsa

Hjärnkraft stöder förslaget med en numerär reglering av en acceptabel lägstanivå för skolläkare, skolsköterskor, psykologer och kuratorer. Tillräcklig tillgång till elevhälsa är grundläggande förutsättning för att fullgöra uppdraget med god kvalitet och utan onödig fördröjning. Antalet elever per kategori kan behöva ses över beroende på anställningsform och olika skolors behov.

Stockholm 2021-06-30

Ann Sjöborg

Ledamot i Hjärnkrafts förbundsstyrelse

Tfn 0707654017

ann.sjoborg@hjarnkraft.se

Ett liv som räddas ska också levas!